

Posuzování a hodnocení debaty

Co dělá debatu dobrou:

- Jejím základem je kontroverzní a relevantní téma.
- Má dobře formulovanou otázku (tezi) s řadou skutečností, které hovoří pro a proti ní.
- Její součástí je návrh, který zúčastnění debatéři jasně vyjádří.
- Dochází k silné interakci a zapojení všech zúčastněných debatérů.
- Debatéři mají dobré znalosti tématu a mají platné a dobře podložené argumenty.
- Debatéři hovoří plynule, jsou výmluvní a jsou schopni diskutovat.

Tuto charakteristiku lze aplikovat prakticky na všechny formáty debaty. Způsob hodnocení a posuzování debat se však velmi liší v závislosti na tom, o jaký z nich se jedná. **Níže nabízíme několik pokynů k hodnocení debaty v základním formátu čtyř lidí (2 na straně hájící nadnesenou tezi a 2 na straně snažící se ji vyvrátit).**

Hodnocení debaty (základní formát: 2 na straně pro / 2 na straně proti)

Rozhodčí:

Rozhodčí posuzují, jak kvalitní byla debata a jak dobře účastníci debatovali. Obvykle debatu posuzuje, včetně časoměřiče, pět rozhodčích (může jich být i méně). V ideálním případě by měli mít nějaké zkušenosti s debatováním a musí být obeznámeni s použitým formátem debaty. Hodnotí i to, jak jednotliví účastníci přispěli k tomu, aby debata jako celek proběhla úspěšně. K zajištění nestrannosti by rozhodčí neměli debatéry osobně znát a měli by pokud možno pocházet z jiného prostředí (země, města, univerzity, školy atd.). Rozhodčí během debaty sedí před debatéry a dělají si poznámky. Do debaty nezasahují.

Úkoly rozhodčích:

-
- Pozorně poslouchajte debatu.
 - Zhodnoťte vystoupení jednotlivých řečníků, nejlépe podle stanovených kritérií.
 - Veřejně zhodnoťte individuální výkon účastníků.
 - Hodnocení by mělo být stručné a přesné, lze například vypíchnout dvě pozitiva a jedno negativum.

Časoměřič:

Měl by sledovat čas daný pravidly a zaznamenávat, jak dlouho trvá vystoupení každého z řečníků. Časoměřič obvykle řečníky na to, kolik času ještě mají, že mají za chvíli skončit a že svůj čas již vyčerpali, upozorňuje zvonkem nebo cedulkami.

Kritéria hodnocení:

1. Znalost tématu.
2. Bohatost vyjadřování.
3. Schopnost diskutovat.
4. Přesvědčivost.

Pokud debatéři debatují v týmech, pak se rovněž bere v úvahu kritérium (5.) „dialog“.

Poznámka: Při hodnocení se nezohledňuje úroveň znalosti používaného jazyka.

Rozhodčí mají posoudit, do jaké míry každý z řečníků naplňuje tato čtyři kritéria a do jaké míry každý jednotlivec přispěl k úspěšnému průběhu debaty. Každý debatér se tak dozví, v čem spočívaly silné stránky jeho projevu, a v čem se může zlepšit.

Pokud v rozhodující debatě nastane rovnost bodů, vyhrává obvykle ten debatér, který dosáhl lepšího výsledku v kritériu „schopnost diskutovat“. Pokud i v tomto kritériu panuje rovnost bodů, mají konečné slovo rozhodčí.

Níže si ukážeme, jak se přidělují body v jednotlivých kritériích.

1. Znalost tématu

Jak dobře zná řečník problematiku debaty?

Znalostí tématu se rozumí schopnost přesně odpovědět na faktické otázky.

- Znalost aktuální situace (fakta, problémy, předchozí právní úprava).
- Znalost hodnotících hledisek (morálních, politických, právních).
 - Správnost a relevantnost informací.
- Přesnost informací (data, fakta, definice, citace).

5 bodů

Výborná příprava, vše nachystáno, detailní znalost problematiky a porozumění jí.

4 body

Přesné informace, zná všechny důležité aspekty.

3 body

Dobré informace, zná nejdůležitější fakta.

2 body

Nějaké informace, některé části byly správně.

1 bod

O tématu neví skoro vůbec nic, mnoho věcí bylo špatně.

0 bodů

Neví nic, všechna tvrzení jsou nepravdivá.

DEBATE NOT ARGUE

2. Bohatost vyjadřování

Jak dobře mluvčí vyjadřuje to, co má na mysli?

Bohatostí vyjadřování se rozumí schopnost se jazykově vyjadřovat, a to ve všech dimenzích: verbální, hlasové i neverbální.

- Plynulá prezentace (úvodní a závěrečné kolo).
 - Jasná struktura a vhodné pauzy.
- Jasně věty, správně zvolená slova, vhodné fráze.
 - Srozumitelnost a chytlavost formulace.
 - Živá gesta, mimika a hlasový projev.
 - Jasná výslovnost.

5 bodů

Vždy komunikuje vhodně, chytlavě a originálním způsobem.

4 body

Komunikuje jasně, názorně a živě.

3 body

Komunikuje srozumitelně a plynule.

2 body

Komunikuje alespoň do určité míry srozumitelně.

1 bod

Komunikuje téměř nesrozumitelně.

0 bodů

Komunikuje naprosto nepochopitelně.

3. Schopnost diskutovat

Jak dobře řečník reaguje na ostatní?

Schopností diskutovat se rozumí kompetence mluvčích zapojit se do konverzace.

- Naslouchá a nechává ostatní domluvit (nevhodně nepřerušuje).
 - Reaguje na předchozí mluvčí (explicitně, přesně, správně)
 - Ochota ustoupit, objeví-li se lepší argumenty.
 - Zohledňování výsledků.

5 bodů

Naslouchá pozorně, klade dotazy, má přehled, reaguje na myšlenky ostatních.

4 body

Naslouchá dobře, dobře s ostatními komunikuje.

3 body

Někdy naslouchá dobře, většinou bere v potaz ostatní.

2 body

Většinou naslouchá, někdy na ostatní reaguje.

1 bod

Moc nenaslouchá, s konverzačními partnery skoro vůbec nemluví.

0 bodů

Vůbec nenaslouchá, konverzace se neúčastní.

DEBATE NOT ARGUE

4. Přesvědčivost

Jak dobře řečník zdůvodňuje to, co říká?

Přesvědčivost je schopnost argumentovat způsobem, který posluchače přiměje k tomu, aby zvážil, zda je pozice řečníka rozumná a případně se k ní přiklonil.

- Zdůvodnění (nikoli pouhé konstatování) vlastní pozice.
- Logická konzistentnost zdůvodnění (opodstatněnost).
- Zdůvodnění na základě sdílených předpokladů (věrohodnost).
 - Význam a váha předložených argumentů.
- Pozornost věnovaná v průběhu debaty klíčovým faktorům.

5 bodů

Zdůvodnění je v každém ohledu přesvědčivé, v průběhu debaty je klíčovými faktorům věnována pozornost.

4 body

Vše je dobře zdůvodněno, argumenty dobře uváženy.

3 body

Zdůvodnění je místy slabé, místy opřené o dobré argumenty.

2 body

Pozice je odůvodněna jen částečně, mnohé argumenty jsou spíše slabé.

1 bod

Objevují se v podstatě jen tvrzení, pozice skoro vůbec není zdůvodněna.

0 bodů

Pozice je zcela nejasná, zdůvodnění zcela chybí.

5. Dialog

Jak dobře členové týmu spolupracují?

(toto kritérium se uplatní pouze při debatě mezi dvěma týmy)

- Jak se řečník chová vůči druhému týmu a členům vlastního týmu?
 - Jak dobře členové týmu spolupracují?
- Dostane každý člen týmu na mluvení přibližně stejný čas?
 - Je řečník empatický a ohleduplný?

5 bodů

Pracuje jako člen soudržného týmu, využívá dostatek času, ale ne příliš mnoho, a je vůči všem zúčastněným velmi ohleduplný a empatický.

4 body

Dobře spolupracuje s ostatními, ale někdy může být příliš dominantní, či naopak příliš pasivní.

3 body

Snaží se spolupracovat s ostatními, ale ne vždy dobře zapadne do konverzace co do role a tónu.

2 body

Mluvčí je často mimo nebo skoro vůbec nemluví.

1 bod

Vytváří konflikty a podle všeho příliš nechce spolupracovat ani se svým týmem ani se soupeři.

0 bodů

Debatér je hrubý a nerespektuje ostatní kandidáty ani jejich řečnický čas.

